

Guia pràctica per a projectes d'Aprenentatge Servei: Fem projectes d'ApS

.....

Xus Martín Garcia

Minyons Escoltes i Guies
de Catalunya

Drecera

Aquesta obra és lliure i està sotmesa a les condicions d'ús d'una llicència Creative Commons. Es pot redistribuir, copiar i reutilitzar, sempre i quan es faci sense afany de lucre i esmentant el seu autor Minyons Escoltes i Guies de Catalunya.

Es pot trobar una còpia completa de la llicència a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/deed.ca>

Sou lliure de:

- copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra
- fer-ne obres derivades

Amb les condicions següents:

- Reconeixement.** Heu de reconèixer els crèdits de l'obra de la manera especificada per l'autor o el llicenciador (però no d'una manera que suggereixi que us donen suport o rebeu suport per l'ús que feu l'obra).
- No comercial.** No podeu utilitzar aquesta obra per a finalitats comercials.
- Compartir amb la mateixa llicència.** Si altereu o transformeu aquesta obra, o en genereu obres derivades, només podeu distribuir l'obra generada amb una llicència idèntica a aquesta.

Això és un resum del text legal de la llicència completa: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>

Aquesta guia forma part del llibre:

"Per a una pedagogia del servei. Treball per projectes i ApS" · Col·lecció "Drecera", núm.2

Títol: Per a una pedagogia del servei. Treball per projectes i ApS

Coordinadora: Xus Martín Garcia

Autors: Andratx Badia Escolà, Maria Codina Pey, Xus Martín Garcia i Àlex Muñoz Garcia.

Col·lecció: Drecera, 2

Fotografia portada: Xevi Vilaregut Saez

Fotografies interiors: AEiG Antoni Gaudí, AEiG Guillem de Montrodon, AEiG Lo Manaix, AEiG Marinada, AEiG Roc del Migdia, AEiG Sant Adrià, AEiG Sant Ferran, AEiG Sant Sadurní, AEiG Tsunami, AEiG Xaloc i arxius Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG).

Correcció lingüística: Andratx Badia Escolà i Natàlia Lozano Díez

Disseny: Mar Serra Moya

Edita: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya

Valldoreix (Barcelona) 2012

Primera edició, juny de 2012

En col·laboració amb:

Les experiències recollides en aquest llibre es van desenvolupar en el marc del **Laboratori d'Acció i Innovació Educativa** de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya sobre Aprenejatge Servei i Pedagogia del Projecte. El *Laboratori* va ser reconegut com el millor projecte fet per joves i adreçat al mateix col·lectiu a la VIII edició dels Premis d'Educació en el Lleure de la Fundació Lluís Carulla.

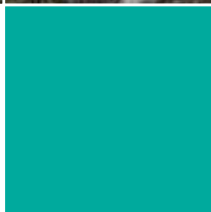
Guia pràctica per a projectes d'Aprenentatge Servei: Fem projectes d'ApS

.....
Xus Martín Garcia

En aquest apartat del llibre hi trobareu les orientacions clau per poder desenvolupar un projecte d'Aprenentatge Servei en el context del lleure. La guia s'ordena seguint la seqüència de les fases d'un projecte. Els exemples i els testimonis que inspiren cada fase corresponen als projectes realitzats pels agrupaments participants en l'experiència *Aprenentatge Servei i Pedagogia del Projecte* del *Laboratori d'Acció i Innovació Educativa* de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya.

1

Proposta

Els Llops i Daines de l'AEiG Xaloc¹

Els i les caps de la branca de Llops i Daines han decidit fer un projecte de servei. Malgrat la curta edat dels nens i nenes, els agradaria que tinguessin l'oportunitat de dur a terme una acció que contribuís a millorar algun aspecte de l'entorn.

Per començar, abans de demanar als nens i nenes què volen fer, els caps busquen la forma de motivar-los perquè, en la mesura del possible, acabin triant un projecte de servei. Organitzen un seguit de descobertes a partir de quatre visites a entitats que contribueixen, amb la seva tasca desinteressada, a millorar el món que ens envolta. Consideren que el contacte amb els voluntaris i la descoberta de realitats socials i naturals que cal millorar pot tenir un efecte motivador en el grup, tant pel que fa a l'adquisició de nous aprenentatges com a l'actitud de servei.

A l'Hort de la Sínia –un espai dedicat a fomentar l'agricultura ecològica– els infants coneixen persones que cultiven hortalisses sense aplicar-hi productes químics, observen com funciona una depuradora biològica i descobreixen què és i per a què serveix un compostador. També aporten el seu gra de sorra ajudant a plantar faves. A la protectora d'animals i plantes de Tarragona, la unitat de Llops i Daines descobreix la feina que suposa cuidar els gossos abandonats.

«No sabíem per on començar»

«Després, totes les propostes estaven vinculades a serveis!»

1. Òscar González va ser el representant de l'AEiG Xaloc de Tarragona a l'experiència *Aprenentatge Servei i Pedagogia del Projecte del Laboratori d'Acció i Innovació Educativa*. A les unitats de Llops i Daines i Ràngers i Noies Guia també van participar-hi com a caps Cèlia Giné, Núria Grau, Joan March, Júlia Pascual i Maria Romeu.

Passegen per les instal·lacions i s'assabenten de l'existència i la utilitat del xip que es col·loca a cada gos quan arriba a la protectora. La tercera descoberta és la visita a la Residència d'avis la Mercè de Tarragona. Allà es troben amb un grup d'avis i àvies disposats a respondre totes les preguntes que els nens s'han preparat per tal que els expliquin com era tot abans que ells nasquessin i, així, aprendre a partir de la seva llarga experiència. L'última visita és a la seu d'Intermón-Oxfam, lloc on els infants s'informen sobre què és el comerç just i pregunten quina és la diferència entre els productes que s'hi venen i els que ells compren al supermercat.

Cada trobada genera en el grup nous interessos, nous interrogants, propostes d'accions i ganes de tornar-hi. El dia que la branca de Llops i Daines ha de decidir quin projecte durà a terme, tots els infants tenen informació valuosa i arguments per defensar les seves opinions. I, d'entre totes les propostes sorgides fruit de les seves motivacions, gairebé totes, d'una manera o altra, contribueixen a la millora del seu entorn.

Concretem

Els projectes amb servei donen resposta a temes socialment rellevants. No es limiten a dur a terme una acció sinó que proporcionen aprenentatges que permeten intervenir en el medi amb la voluntat de millorar-lo.

L'actuació de l'equip educatiu s'adreça a detectar els interessos del grup, a animar la presentació de propostes i a ajudar a madurar-les. Cal proporcionar als nois i noies descobertes del seu entorn local que els sensibilitzin davant situacions problemàtiques i els permetin detectar necessitats en les quals puguin implicar-se.

Què es pot fer?

- Contactar amb una entitat i oferir-se per col·laborar-hi. Escoltar quines són les seves necessitats reals.
- Preparar descobertes 'guiades', tot dirigint els infants i els joves cap a determinades accions.
- Presentar una proposta de projecte concreta al grup. Fer activitats adreçades a vincular els infants i els joves a la proposta.

- No fer cap selecció prèvia. Dissenyar dinàmiques que animin els infants i els joves a fer propostes. Per exemple, fent una pluja d'idees sobre les potencialitats que té el grup: què saben fer, què podrien aportar-hi, etc.
- Adherir-se a algun projecte més ampli que s'estigui fent a nivell de barri o de ciutat. S'ha de garantir que permetrà realitzar una acció de servei i adquirir nous aprenentatges.
- Motivar la proposta d'idees a partir de notícies de premsa, reportatges periòdics, documentals o exposicions fotogràfiques. Cal dinamitzar el treball que es farà amb aquest material.

Pensa-hi!

La participació

No hi ha projecte amb servei sense la participació real dels nois i les noies.

La participació dels infants i joves ha d'anar més enllà del fet d'estar informats i ser consultats. Per tal que es facin seu el projecte, cal que puguin intervenir i prendre decisions a l'hora de definir-lo, de planificar-lo, d'executar-lo i de valorar-lo.

Animar la participació cooperativa és una feina de l'equip educatiu que es tradueix en:

- Guiar el procés i fer un acompanyament proper al grup.
- Regular les activitats i delegar responsabilitats col·lectives.
- Facilitar materials i preveure allò que pot esdevenir-se a curt termini.
- Generar mecanismes de comunicació (ús de xarxes socials, blocs, xats, posades en comú, etc.).
- Afavorir contactes externs (entitats, experts, agrupaments, famílies i d'altres).

2

Elecció

Els Ràngers i Noies Guia de l'AEiG Sant Ferran²

El tema del projecte amb servei que ha escollit la unitat de Ràngers i Noies Guia és la vida quotidiana de les persones amb discapacitats. Tot i la formulació tan àmplia, en el grup es parla de 'cecs i minusvàlids'. El fet que l'agrupament es trobi al costat dels locals de l'ONCE ha estat un element clau en la tria del tema.

Malgrat que l'acord s'ha pres per unanimitat, els caps són conscients que cal 'escalfar motors' abans de posar-se a planificar el projecte amb els nois i les noies i que han de dissenyar intervencions destinades íntegrament a motivar-los i a implicar cada un d'ells en el repte que han assumit de manera col·lectiva.

Per fer-ho, es proposen afavorir un apropament vivencial del grup a la realitat que volen conèixer i sobre la qual faran una acció que beneficiï les persones amb dificultats severes de visió o que no es poden desplaçar de manera autònoma. Aquest és un element que es manté viu al llarg del projecte: «posar-se a la pell de l'altre», «percebre la realitat tal i com l'altre la veu», «conèixer les dificultats des de dins», són expressions habituals en les reunions dels caps.

La primera concreció d'aquestes idees pren forma en el disseny d'un circuit destinat a implicar el grup i a motivar-ne l'interès davant la temàtica escollida. Al llarg del circuit

«No tenim prou temps per preparar-ho tot! Els caus se'ns fan curts»

2. Anna Àrias Ortega va ser la representant de l'AEiG Sant Ferran de Barcelona a l'experiència *Aprentatge Servei i Pedagogia del Projecte del Laboratori d'Acció i Innovació Educativa*. A la unitat de Ràngers i Noies Guia també van participar-hi com a caps Clàudia Cantero Vázquez i Pau Albert Perarnau. De la realització del projecte, a més a més, en va fer un seguiment l'Àlex Muñoz García com a observador participant.

–que es fa al carrer– els nois i les noies han de desplaçar-se i fer diferents activitats. D'entrada, ho fan amb els ulls oberts, però després es divideixen en parelles i mentre uns tenen els ulls tancats, els altres guien el seu company fins que, finalment, es canvien els rols. Els sentiments d'inseguretat i de desorientació o la necessitat d'haver d'estar molt atents als senyals acústics, així com la responsabilitat que assumeix qui guia algú que no hi pot veure, són alguns dels comentaris espontanis que sorgeixen en acabar el circuit. Només després que els nois i les noies han experimentat tot això, els caps els demanen que pensin interrogants que els agradaria conèixer sobre aquest col·lectiu i que imaginin accions adreçades a contribuir al seu benestar.

Més endavant els caps tornaran a proposar al grup un exercici sòcioafectiu: una gimcana per analitzar les barreres arquitectòniques, en la qual hauran de desplaçar-se en cadira de rodes, o amb l'ajut d'un bastó, mentre en fan fotografies i en prenen notes.

Concretem

Els projectes amb servei permeten abordar un aspecte de la realitat de manera àmplia i complexa. L'elecció del tema és sempre un repte que exigeix al grup qüestionar-se una situació donada i buscar-hi possibles respostes per optimitzar-la.

L'objectiu d'aquesta fase és doble. Per una banda que decideixin el projecte i, per l'altra, que tots els nois i les noies s'impliquin amb el tema escollit, sobre el qual hi ha diversitat d'expectatives. En aquesta segona part es tracta d'obrir la temàtica al màxim, plantejar tants interrogants com sigui possible, esbrinar quins són els punts de partida i determinar les possibilitats de servei i els aprenentatges que orientaran el projecte.

Què es pot fer?

- Visitar entitats que treballin amb la problemàtica o la necessitat social sobre la qual gira el projecte.
- Entrevistar experts en temes afins al triat.
- Destinar temps a consultar material especialitzat (llibres, pàgines webs, documentació diversa).

- Visionar documentals o pel·lícules que tractin el tema.
- Per acabar, determinar quin servei es farà i elaborar un llistat d'interrogants que permeti guiar els aprenentatges.

Pensa-hi!

La motivació

La motivació dels nois i les noies està directament relacionada amb el sentit que donen al projecte i les possibilitats que tenen de participar-hi.

Quan el grup percep que el servei aporta un benefici real a la comunitat, augmenta la seva implicació. També ho fa quan els infants i joves senten curiositat per saber més coses del tema que els ocupa. Així, les noves preguntes revifem el projecte i hi introdueixen nous estímuls per continuar avançant.

Per mantenir la motivació del grup al llarg de tot el projecte, són imprescindibles aquests tres elements:

- Un calendari sostenible, que doni continuïtat i estabilitat al projecte.
- Temps per dur a terme els aprenentatges necessaris, per preparar bé el servei i per fer-ho de manera reflexiva sense caure en l'activisme desmesurat.
- Capacitat de resistència i coratge en l'equip de caps per no defallir davant les crisis inevitables per les quals passa qualsevol grup.

3

Planificació

Els Pioners i Caravel·les de l'AEiG Lo Manaix³

El projecte escollit pels pioners i caravel·les de l'AEiG Lo Manaix està vinculat a la primera convocatòria «Palma Produccions» promoguda per l'Ajuntament de Lleida, adreçada a grups de joves de 15 a 25 anys que vulguin realitzar un curtmetratge. Els joves estan molt motivats i tenen ganes de fer-ho bé. «No es tracta de presentar una parida», diu un d'ells, conscient que ni ell ni la resta de companys disposen dels coneixements i les habilitats necessàries per tirar endavant el repte que s'han proposat: fer un documental sobre els sense sostre. 'Fer-ho bé' exigeix una inversió de temps que va més enllà de les hores de cau, compromís que tothom assumeix.

La planificació del projecte comença pel final: el 30 de març, data que l'Ajuntament ha marcat per fer l'estrena oficial dels projectes. Un fet que posa pressió a l'equip per planificar amb detall tot allò que hauran de fer: presentar les propostes a la Regidoria de Joventut, assistir a les sessions de formació tècnica que els dissabtes al matí impartirà un professional, escriure el guió i buscar el material necessari, cercar entitats que treballen amb els sense sostre per entrevistar-ne els responsables i, si és possible, també a persones que viuen al carrer.

Quan la unitat ha fet un parell de sessions de formació, el professional que les condueix demana que es distribueixin les funcions pròpies d'un equip de producció: director,

«Volíem que els PiC visquessin amb plenitud totes les fases del projecte, que portessin tota la gestió i, per això, calia vetllar molt per la planificació»

3. Andratx Badia va ser el representant de l'AEiG Lo Manaix de Lleida a l'experiència *Aprentatge Servei i Pedagogia del Projecte del Laboratori d'Acció i Innovació Educativa*. A la unitat de Pioners i Caravel·les també van participar-hi com a caps Laura Negre, Alba Marquès, Maria G. Jové i Anna Vila. La unitat de Pioners i Caravel·les va realitzar dos projectes audiovisuals: el documental *Els invisibles* sobre la situació de les persones sense llar a Lleida i el curtmetratge *Joc de claus*, basat en una història de por. Ambdós es poden visualitzar al canal de Youtube de l'Agrupament, accessible a través de la seva pàgina web: www.lomanaix.cat.

ajudants de direcció, *script*, càmeres, tècnics de so i llum, guionistes, encarregats de material i de vestuari. Aquesta distribució exigeix molta responsabilitat individual alhora que facilita l'especialització dins el grup i el treball cooperatiu. Els joves en descobreixen aviat els avantatges i també el retard que comporta el fet que un d'ells no faci la feina amb què s'ha compromès. Però a banda de les qüestions tècniques, fer un documental sobre les persones sense llar requereix d'altres tipus d'aprenentatges: com es fa una entrevista a una persona que viu al carrer, com es tracta el tema amb delicadesa i respecte, quina informació es pot fer pública i quina no o bé quin missatge es vol transmetre amb el documental. Abans d'anar a gravar, els joves hauran de desenvolupar les seves habilitats comunicatives i hauran d'aprendre a posar-se en el lloc d'algué que ha tingut una vida difícil. Per fer aquests aprenentatges compten amb l'ajut dels companys i de les companyes, de l'equip de caps i dels responsables de les entitats. La persona que els va proporcionar el relat en primera persona sobre la vida al carrer, ara en la fase final d'un procés de reinserció social, també els va ensenyar molt.

Concretem

Una planificació curosa del projecte n'agilitza el desenvolupament, genera bones expectatives, augmenta el rendiment dels nois i les noies i evita la pèrdua d'interès que suposa el fet de no tenir a l'abast allò que es necessita en cada moment.

Es tracta de definir de la manera més realista i concreta que es pugui les activitats que el grup haurà de fer per adquirir i posar en pràctica els coneixements, competències i valors necessaris en la realització del servei. Una de les tasques més urgents és connectar amb entitats receptores de servei i analitzar conjuntament les possibilitats de col·laboració.

Què es pot fer?

- Definir les responsabilitats que assumirà cada membre del grup.
- Valorar la conveniència d'organitzar-se per comissions.
- Preveure el temps que es destinarà al projecte en general i com es distribuirà en etapes.
- Concretar el servei amb els responsables de l'entitat receptora, quan n'hi hagi.

- Buscar moments per introduir activitats de reflexió individual i en grup al llarg del projecte.

Pensa-hi!

Els aprenentatges

Un projecte amb servei és més formatiu en la mesura que proporciona als nois i les noies una varietat àmplia d'aprenentatges.

Els aprenentatges no són només fruit de l'atzar, cal que els educadors i les educadores tinguin una clara voluntat d'incorporar-los al projecte. Per això hauran de precisar els coneixements que necessita el grup per fer un bon servei i les competències i valors que ha de desenvolupar o consolidar.

Cal tenir present que, en la qualitat del servei, hi tindrà una clara ressonància la riquesa dels aprenentatges que s'hagin adquirit.

L'adquisició d'aprenentatges es fa al llarg de tot el projecte:

- Abans de la realització del servei, s'aprèn *formant-se* per intervenir de manera eficient.
- Mentre es duu a terme el servei, s'aprèn *fent* una acció i *relacionant-se* amb membres d'altres col·lectius.
- Amb posterioritat al servei, s'aprèn *donant sentit* a la intervenció i valorant-ne la incidència en l'entorn.

4

Realització

Els Llops i Daines i els Ràngers i Noies Guia de l'AEiG Roc del Migdia⁴

Cuidar gossos. Aquest és el servei realitzat per les unitats de Llops i Daines i Ràngers i Noies Guia de l'AEiG Roc del Migdia durant els campaments d'estiu a la Protectora d'Animals Lydia Argilés, de Lleida.

Des de la tria del tema del projecte, «Els gossos abandonats», els caps han vetllat per mantenir viva la motivació dels nois i les noies i preparar-los per fer un servei de qualitat. Mitjançant visites, reportatges, notícies de premsa i xerrades, el grup ha recopilat informació sobre protectores d'animals, abandonaments de gossos, demandes de les gosses i dedicació de les persones que se'n cuiden. Aquest any els infants s'impliquen com mai en l'organització d'uns campaments que perceben com a molt especials.

En arribar a Lleida i després d'instal·lar-s'hi, infants i caps es preparen per la feina que els espera. Fan dos sisenes, els 'Robins' i els 'Hoods', en honor al personatge que guia el projecte, i es distribueixen les tasques que la Lydia, la responsable de la protectora, els ha fet arribar.

El primer dia a la protectora és emocionant. Primer saluden la Lydia i coneixen els gossos. N'hi ha molts i tots són diferents. Després de dinar, arriba el moment més esperat. Cada infant de la sisena dels 'Robins' s'endú un gos per passejar durant

«La dona de la protectora ens ha dit: "Els més petits també poden!"»

«El que més els va agradar va ser treure paparrus!»

4. L'Alba Maria Mesa i el Josep Corominas van ser els representants de l'AEiG Roc del Migdia (Gavà) a l'experiència *Aprentatge Servei i Pedagogia del Projecte del Laboratori d'Acció i Innovació Educativa*. A les unitats de Llops i Daines i de Ràngers i Noies Guia també van participar-hi com a caps Adrià Camps, Mireia Sánchez, Sergio Andreo i Xavier Bosch.

la tarda. Els porten al camp a córrer, cosa que esdevé una oportunitat excepcional per als animals. La sisena dels 'Hoods', per la seva banda, entra dins les instal·lacions i escombra els excrements que troba a terra, canvia l'aigua bruta per aigua neta, reparteix pa i pinso a les zones de menjar i dóna algunes l·laminadures als gossos. Quan ha fet tota la feina encara li queda estona per jugar amb els gossos. L'endemà, les sisenes s'intercanvien les tasques a fer.

Els infants s'adapten ràpidament a la nova dinàmica. Són responsables i eficaços. Es nota que s'han preparat. Ben aviat es guanyen la confiança de la Lydia, que els veu capaços de fer tasques més delicades que requereixen cert grau d'experiència amb els animals. Per això el tercer dia els ensenya a treure puces als gossos i a desinfectar-los, operació a la qual els nens es dediquen amb paciència i cura.

El campament avança més ràpid del que ningú vol. La darrera tarda cada nen pot triar la feina a fer. Per sorpresa dels caps, la majoria escull treure paparres. Pensen que, tot i no ser la feina més divertida, és la més útil perquè sense puces ni paparres els gossos es troben millor.

Concretem

Les accions de l'equip educatiu que guien l'activitat dels nois i les noies suposen un impuls per a la seva autonomia individual i col·lectiva, alhora que beneficien la presa de consciència del projecte en el seu conjunt.

En la realització del projecte, el grup ha de donar resposta als interrogants plantejats en les fases anteriors i dur a terme el servei. L'ajut de l'equip educatiu consisteix a regular les diferents tasques, buscar fonts d'informació diverses, estimular l'activitat de recerca, preveure dificultats, resoldre imprevistos i mantenir la relació amb l'entitat amb la qual es col·labora. Si el grup ho permet, aquestes tasques es poden compartir amb els nois i les noies.

Què es pot fer?

- Vincular tant com es pugui els aprenentatges a l'acció de servei.
- Revisar l'acompliment dels acords i responsabilitats assumides a la fase anterior.

- Facilitar les qüestions logístiques (concertar visites, tenir a punt el material que necessiten, fer els contactes amb experts, etc.).
- En la realització del servei, es poden fer els ajustos que calguin entre allò que s'havia planificat i la realitat concreta que s'hagi trobat.
- Detectar noves necessitats que puguin generar nous projectes en el futur.

Pensa-hi!

El servei

La realització del servei és un exercici de responsabilitat cívica que contribueix al bé comú i a la creació d'una cultura solidària.

El servei és el motor del projecte i el moment en què es concreta el compromís amb la comunitat. Cal definir accions que siguin útils i que comportin un benefici real per a les altres persones o per a l'entorn. El servei és també una oportunitat per aprendre fent i per donar sentit als coneixements.

Algunes possibilitats de servei:

- Defensa del medi ambient
- Recuperació del patrimoni cultural
- Campanyes de sensibilització
- Intercanvi generacional
- Ensenyament de coneixements i habilitats
- Ajuda a persones en risc d'exclusió
- Dinamització d'activitats cíviques
- Accions de cooperació
- Promoció de la salut

I moltes més....

5

Revisió

Els Llops i Daines de l'AEiG Marinada⁵

Els més petits de l'agrupament han fet un projecte sobre el reciclatge d'oli domèstic. Han après moltes coses i han fet sabó per rentar roba. La col·laboració dels veïns del poble ha estat imprescindible. Tothom ha respost amb generositat a la crida del grup per recollir oli usat. En acabar el projecte, els llops i daines han explicat a la resta de l'agrupament els efectes perniciosos que té per al medi ambient llençar l'oli utilitzat per l'aigüera. I, als campaments d'estiu, faran servir el seu propi sabó. El grup està orgullós de la seva contribució i rep amb gust el reconeixement de les altres branques.

Abans de marxar de vacances, les caps volen ajudar els nens i nenes a recordar què han après, com s'ho han passat, quines coses creuen que han anat bé i amb quines dificultats s'han trobat. Per això, el darrer dia de cau els preparen una sorpresa: un vídeo amb imatges sobre els diferents moments del projecte. Els infants riuen en veure's i comenten cada imatge. Uns recorden que no es posaven d'acord a l'hora d'escollir tema, altres se sorprenen en veure que tothom volia col·laborar i que alguns avis –que cuinaven a la planxa– els donaven oli no utilitzat. Junts riuen en recordar la vergonya que els feia trucar als timbres de les cases i demanar oli als propietaris o el fet d'haver de cridar perquè la gent gran no els sentia gaire i no els obria la porta. També recorden com es queixaven perquè l'oli feia pudor quan l'àvia d'un d'ells els va ensenyar

«Ja estan pensant com fer sabons aromàtics!»

5. Meritxell Alavedra i Emma Segura van ser les representants de l'AEiG Marinada (Verdú) a l'experiència *Aprenentatge Servei i Pedagogia del Projecte del Laboratori d'Acció i Innovació Educativa*. A la unitat de Llops i Daines també va participar-hi com a cap Aina Garriga Peraire.

a fer el sabó i la importància que té per al medi ambient reciclar l'oli. Comenten l'alegria que van sentir en saber que als campaments es faria servir el seu sabó. Però el que tot el grup destaca com a més gratificant és que la gent del poble els atura pel carrer i els demana si ja han fet el sabó i si necessiten més oli usat.

Després de fer la valoració, el grup decideix fer un acte d'agraïment als seus veïns i alhora recordar-los la importància de reciclar l'oli domèstic: a l'octubre posaran una paradeta a la plaça del poble i repartiran pastilles de sabó a tothom que en vulgui.

Recorda

La revisió permet als infants i joves apropiarse del sentit del projecte en el qual han participat i prendre consciència de l'impacte que aquest ha tingut en la comunitat, en el grup i també a nivell individual.

La finalitat d'aquesta fase és valorar i reflexionar sobre els aprenentatges, el funcionament del grup, el servei, els sentiments i les experiències que s'han generat al voltant del projecte. Una revisió ha de servir per reforçar l'autoestima dels nois i les noies, i per reconèixer i agrair l'esforç que han fet. També per celebrar, conjuntament amb l'entitat col·laboradora, l'èxit del projecte.

Què es pot fer?

- Reservar espais i temps destinats a revisar l'experiència.
- Diversificar dinàmiques de revisió (escriptura reflexiva, debats, exposicions fotogràfiques, dramatitzacions i d'altres).
- Afavorir la presa de consciència dels diferents aspectes presents en el projecte com ara l'adquisició de coneixements i d'habilitats, l'eficàcia de la intervenció i les emocions que han generat.
- Fer una trobada-celebració amb tots els implicats en el projecte per valorar informalment l'experiència.
- Donar a conèixer dins i fora de l'agrupament els resultats del projecte mitjançant exposicions fotogràfiques, la publicació de l'experiència en una revista d'àmbit local o en el web de l'agrupament, la participació del grup en la reunió de pares i mares i buscant altres recursos de divulgació.

Pensa-hi!

La reflexió

Cap experiència és del tot educativa si no ha estat reflexionada, si qui la viu no és conscient de la importància que té per a la seva formació.

Els processos continus d'acció i reflexió són indispensables per a la regulació constant del projecte, ja que permeten adequar els aprenentatges a les exigències de la realitat i reorientar el servei quan és necessari.

Les activitats de reflexió

- Frenen l'activisme al qual, de vegades, es veu abocat un projecte.
- Permeten interioritzar els aprenentatges a mesura que es produeixen i realitzar un millor servei.
- Es fan de manera col·lectiva però també requereixen l'exercici individual.
- Són transversals al llarg de tot el projecte i, per tant, tenen lloc abans, durant i després de l'acció.
- Donen una nova dimensió al projecte perquè permeten a cada infant i/o jove apropiar-se d'allò que ha viscut.

Minyons Escoltes i Guies
de Catalunya

Drecera